

DETAALVEREISTEN OP DE ARBEIDSMARKTEN DE TALENKENNIS VAN DE WERKZOEKENDEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Focus-juni 2020

Afbeelding: freepik

BONJOUR

HALLO!

HELLO!

CIAO!

مكيع ومالس

NAMASTE

HOLA!

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
GESTELDE TAALVEREISTEN IN DE WERKAANBIEDINGEN	6
1.1 Werkaanbiedingen volgens beroepsdomeinen	7
1.2 Werkaanbiedingen volgens studieniveau	9
1.3 Werkaanbiedingen volgens activiteitensector	10
1.4 Werkaanbiedingen volgens bedrijfsgrootte	11
1.5 Werkaanbiedingen volgens plaats tewerkstelling	11
TALENKENNIS VAN DE BRUSSELSE WERKZOEKENDEN	13
2.1 Talenkennis volgens de kenmerken van de werkzoekenden	14
Longitudinale analyse van de werkzoekenden volgens het niveau van de talenkennis	18
De verschillende talen die de werkzoekenden beheersen	22
Elementaire talenkennis van de werkzoekenden	25
Conclusie	28

OVERZICHT TABELLEN EN GRAFIEKEN

Tabel 1: Aantal ontvangen werkaanbiedingen (WA) in 2019 en aandeel WA met taalvereisten volgens beroepsdomein	7
Tabel 2: Talenkennis van de NWWZ volgens geslacht – januari 2020	13
Tabel 3: NWWZ met kennis van de andere landstaal volgens studieniveau – januari 2020	14
Tabel 4: NWWZ met kennis van het Engels volgens studieniveau – januari 2020	15
Tabel 5: NWWZ met kennis van de andere landstaal volgens leeftijdsklasse – januari 2020	15
Tabel 6: NWWZ met kennis van de andere landstaal volgens beroepsdomein – januari 2020	16
Tabel 7a: Uitstroomgraad naar werk volgens kennis van de andere landstaal – NWWZ ingeschreven januari 2019 (opvolging 12 maanden)	19
Tabel 7b: Uitstroomgraad naar werk volgens kennis van de tweede landstaal – NWWZ (< 30 jaar) ingeschreven januari 2019 (opvolging 12 maanden)	21
Tabel 8: Werkzoekenden met een goede mondelinge kennis van een andere taal, exclusief de talen Nederlands en Frans - januari 2020	22
Tabel 9: Top-5 van EU-talen en niet-EU-talen waarvan de werkzoekenden een goede mondelinge kennis hebben – situatie januari 2020	23
Tabel 10: Werkzoekenden met een goede mondelinge kennis van een andere taal volgens studieniveau – januari 2020	24
Tabel 11: Werkzoekenden en aandeel werkzoekenden met maximum een elementaire kennis van de taal van hun dossier, volgens studieniveau – januari 2020	25
Tabel 12: Werkzoekenden en aandeel werkzoekenden met maximum een elementaire kennis van de taal van hun dossier, volgens leeftijdscategorie – januari 2020	26
<hr/>	
Figuur 1: Verdeling van de werkaanbiedingen volgens taalvereisten – 2019	6
Figuur 2: Aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten volgens studieniveau – 2019 (in %)	9
Figuur 3: Aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten volgens activiteitssector – 2019	10
Figuur 4: Aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten volgens bedrijfsgrootte – 2019	11
Figuur 5: Aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten volgens plaats van tewerkstelling – 2019	12
Figuur 6: NWWZ met kennis van de andere landstaal volgens studieniveau en leeftijdsklasse – januari 2020	16

INLEIDING

Wegens zijn positie als hoofdstad van België en door zijn internationale rol concentreert het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een groot aantal arbeidsplaatsen waarbij hoge taalvereisten worden gesteld. Bovendien hebben, naast de vele multinationals, ook talrijke Belgische ondernemingen hun maatschappelijke hoofdzetel gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is tevens administratief een tweetalig gewest. Dit alles heeft een invloed op het taalgebruik en de taalvereisten op de Brusselse arbeidsmarkt. De taalvereisten hebben vaak betrekking op de voornaamste officiële landstalen, het Frans en het Nederlands, maar ook op andere talen waarvan voornamelijk het Engels.

Dit aspect van de arbeidsmarkt is erg belangrijk omdat de taalvereisten in het algemeen vaak een struikelblok vormen bij het invullen van de werkaan-

biedingen. Dit is zeker het geval voor een groot aantal knelpuntberoepen in Brussel, men spreekt dan over een tekort van kwalitatieve aard. We merken evenwel op dat taaleisen binnen elke functie sterk kunnen variëren. Zo wordt in sommige gevallen een perfecte kennis van beide talen gevraagd, terwijl in andere gevallen een elementaire kennis volstaat.

«La connaissance du français et du néerlandais ainsi que d'autres langues est souvent requise en Région de Bruxelles-Capitale»

Ook tussen de beroepen en de beroepsdomeinen stellen we belangrijke verschillen vast. Voor bepaalde beroepen, vooral waar er een contact is met klanten en ook binnen bepaalde beroepsdomeinen komen taaleisen frequenter voor dan bij

andere. Dit is bijvoorbeeld het geval voor administratieve beroepen en commerciële beroepen, maar ook voor bepaalde beroepsdomeinen zoals ingenieurs, informatici, economie en financiën of management. Dit wordt, zowel op het niveau van de vraag als het aanbod, verder uitgediept in deze analyse.

Deze studie behandelt volgende elementen, aan de hand van de gegevens van Actiris:

- ▶ Op basis van de ontvangen werkaanbiedingen door Actiris gedurende het jaar 2019 worden de **taalvereisten** op de Brusselse arbeidsmarkt besproken in deel 1.
- ▶ In deel 2 wordt de **talenkennis** geanalyseerd van de Brusselse werkzoekenden ingeschreven bij Actiris. Het niveau van de kennis van de andere landstaal zal beschouwd worden volgens een aantal kenmerken zoals het studieniveau, de leeftijd en het beroepsdomein van de werkzoekenden.
- ▶ Via een **longitudinale analyse** wordt in deel 3 het verband beschouwd tussen de talenkennis van de werkzoekenden en de kans om de werkloosheid te verlaten.

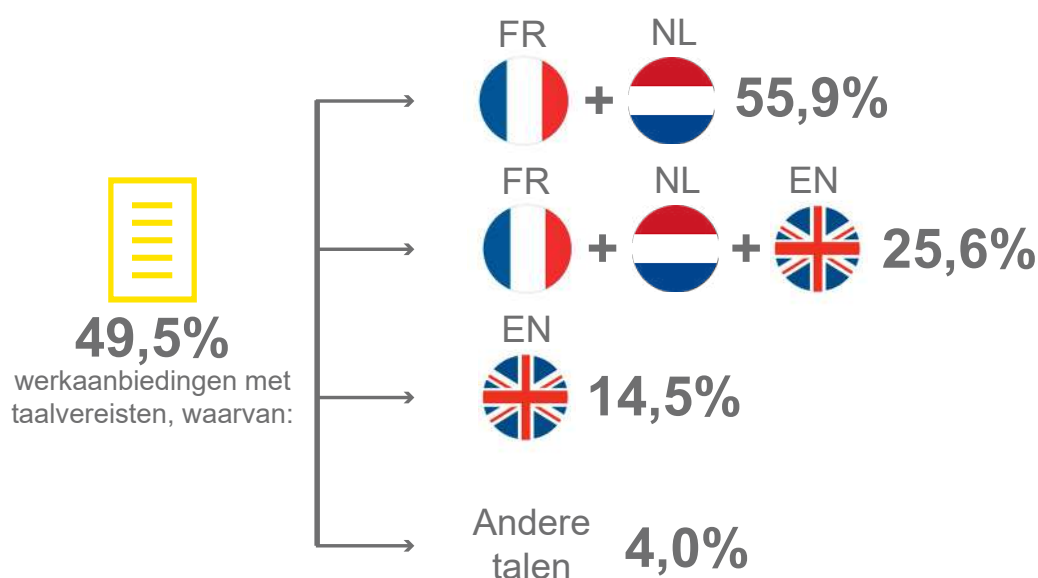
- ▶ Veel werkzoekenden ingeschreven bij Actiris beheersen naast één van beide landstalen vaak nog een andere taal. Deel 4 geeft een overzicht van welke **verschillende talen** de werkzoekenden een goede kennis hebben.
- ▶ Ten slotte, interesseren we ons in deel 5 in de werkzoekenden die geen of slechts een elementaire kennis hebben van **de taal van hun dossier waarin ze ingeschreven zijn** bij Actiris.

GESTELDE TAALVEREISTEN IN DE WERKAANBIEDINGEN

In 2019 heeft Actiris 35.063 werkaanbiedingen rechtstreeks ontvangen, hierbij worden bij 1 op de 2 ontvangen werkaanbiedingen expliciete taalvereisten gesteld door de werkgevers¹.

We merken op dat de werkgevers niet altijd systematisch de vereiste talenkennis in de werkaanbieding expliciet specificiert, soms worden de taalvereisten in een vrije tekstzone opgetekend. Bovendien is het waarschijnlijk dat dit een onderschatting is van het globale niveau van werkaanbiedingen die talenkennis vereisen, temeer dat het aantal ontvangen werkaanbiedingen door Actiris uit de privésector onderschat is ten opzichte van de non-profit (sectoren waarbij de taalvereisten gemiddeld lager zijn). Daarom dienen deze gegevens met de nodige omzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

Figuur 1: Verdeling van de werkaanbiedingen volgens taalvereisten – 2019



Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Als de ontvangen werkaanbiedingen talenkennis vereisen, dan gaat het in de eerste plaats om de kennis van beide landstalen (Nederlands en Frans). **8 op de 10 van de werkaanbiedingen waarvoor taalvereisten worden gesteld vereisen een kennis van beide landstalen. Bij ongeveer 40% van de werkaanbiedingen met taalvereisten wordt een kennis van het Engels vereist, meestal in combinatie met het Frans en het Nederlands.** Bij slechts een klein aandeel (nl. 4%) van de werkaanbiedingen wordt de kennis van een andere taal vereist. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om kennis van het Duits en in mindere mate van het Arabisch, het Spaans of nog een andere taal.

¹ Het aandeel ontvangen werkaanbiedingen met taalvereisten in Brussel schommelt sinds 2010 rond de 50%. Dit is beduidend hoger dan in Vlaanderen en Wallonië. Volgens de studie "Faut-il être bilingue pour travailler en Wallonie?" van de Forem (2017) vereist ongeveer 20% van de ontvangen werkaanbiedingen door Forem kennis van een andere taal dan het Frans. Op basis van de gegevens van Arvastat blijkt dat ongeveer 30% van de NECzU vacatures in 2019 meertaligheid vereisen.

1.1 Werkaanbiedingen volgens beroepsdomeinen

Naargelang het beroepsdomein en de gevraagde functie kan de vereiste talenkennis sterk variëren, zowel wat betreft de aard (mondelinge of schriftelijke kennis) als het niveau van de talenkennis. In sommige gevallen wordt bijvoorbeeld een perfecte tweetaligheid vereist, terwijl in andere gevallen een elementaire kennis van beide landstalen voldoende is. De vereisten nemen vooral toe voor de beroepen waarbij er een contact met klanten is. Dit komt ook naar voren in de volgende tabel.

Tabel 1: Aantal ontvangen werkaanbiedingen (WA) in 2019 en aandeel WA met taalvereisten volgens beroepsdomein

Beroepsdomein		WA ontvangen	% WA met taalvereisten
A	Administratie (bedienden, secretariaat, ...)	6.731	60,9
B	Land- en tuinbouw, veeteelt, jacht/visvangst	223	31,8
C	Kunst - ambacht	403	42,9
D	Haartooi & schoonheidsverzorging	291	27,8
E	Handel & ondersteuning verkoop, waarvan:	3.788	48,2
	▶ <i>Handel - Verkoop in winkels</i>	2.864	44,8
	▶ <i>Handel - Verkoop buiten winkels / Vertegenwoordigers</i>	740	52,4
	▶ <i>Marketing – Public relations</i>	184	84,2
F	Bouw	1.391	31,2
G	Economie, financiën, recht	1.433	67,6
H	Garage, carrosserie, rijwielen	442	39,8
I	Beheer	2.966	68,6
J	Horeca, voeding, waarvan:	2.834	46,3
	▶ <i>Horeca - Restauratie</i>	2.164	43,6
	▶ <i>Horeca - Hotel</i>	329	76,6
	▶ <i>Voeding</i>	341	33,7
K	Drukkerij	47	23,4
L-P	Industrie	1.402	45,7
Q	Informatica	1.394	82,9
R	Ingenieurs / toegepaste wetenschappen	619	84,2

Beroepsdomein		WA ontvangen	% WA met taalvereisten
S	Geneeskunde - Paramedisch, waarvan:	2.759	26,9
	▶ <i>Paramedisch</i>	1.312	42,2
	▶ <i>Kinderverzorging / Hulp bij verzorging</i>	1.447	13,1
T	Pedagogie, onderwijs, opleiding	2.566	20,8
U	Psycho-sociaal, cultuur, vrije tijd, sport	1.860	43,8
V	Wetenschappen	519	85,7
W	Veiligheid, schoonmaak, milieu	1.713	28,0
X	Textiel, confectie, stoffering, leder	45	31,1
Y	Transport, vrachtbehandeling, verpakking, (logistiek), waarvan:	1.637	49,1
	▶ <i>Vrachtbehandeling</i>	615	57,7
	▶ <i>Transport</i>	1.022	43,9
TOTAAL		35.063	49,5

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

8 op 10 werkaanbiedingen uit de beroepsdomeinen Wetenschappen, Ingenieurs en Informatica stellen expliciete taalvereisten.

Deze werkaanbiedingen vereisen minstens een gemiddelde kennis van beide landstalen en van het Engels. De taalvereisten zijn eveneens hoog in de beroepsdomeinen beheer (groepeert onder meer de beroepen van directeurs en verantwoordelijken), economie en financiën en administratie. We merken op dat het hier vaak om beroepen voor hogeschoolden gaat. **De taalvereisten zijn daarentegen minder uitgesproken binnen de bouw, de schoonmaaksector, de gezondheidszorg en het onderwijs.** De beroepsdomeinen betreffende de gezondheidszorg en het onderwijs worden meestal georganiseerd op het niveau van de gemeenschappen waardoor de taalvereisten minder naar voren worden geschoven in deze werkaanbiedingen.

Bovendien vormen de taalvereisten een belangrijke struikelblok bij het aanwerven van potentiële kandidaten voor sommige terugkerende knelpuntberoepen. Dit is vaak het geval voor bepaalde administratieve beroepen (zoals secretarissen, receptionisten, sommige bedienden) en voor sommige commerciële beroepen (zoals verkoper, vertegenwoordigers, televerkopers). Ook voor technische beroepen, beroepen in de logistieke sector, of in de horeca, waarbij er frequent mondeling contact is met klanten of leveranciers, kunnen de aanwervingsmoeilijkheden deels verklaard worden door de gestelde taalvereisten. Voor bepaalde hoogopgeleide functies (ingenieurs informatici, gespecialiseerde technici) kan het knelpuntkarakter mede verklaard worden door een gebrek aan kennis van het Engels.

1.2 Werkaanbiedingen volgens studieniveau

Voor ruim 6 op de 10 rechtstreeks door Actiris ontvangen werkaanbiedingen wordt minstens een diploma hoger secundair onderwijs gevraagd. Voor 39% van de werkaanbiedingen verwacht men zelfs een diploma hoger onderwijs, al dan niet universitair. Ongeveer 30% van de werkaanbiedingen vermeldt daarentegen geen expliciet studieniveau. We merken hierbij op dat het studieniveau niet altijd expliciet in de werkaanbiedingen wordt vermeld omdat, ofwel het studieniveau impliciet verbonden is aan het gezochte profiel (voorbeeld: ingenieur, dokter,...), ofwel omdat de werkgever het onnodig acht het studieniveau te preciseren omdat meer belang wordt gehecht aan bepaalde competenties, kennis of ervaring.

► Is er een verband tussen het gevraagde studieniveau en de gestelde taalvereisten door de werkgever in de werkaanbiedingen?

Onderstaande grafiek geeft de verdeling weer van de werkaanbiedingen volgens taalvereisten en gevraagde studieniveau. Hieruit blijkt dat het aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten duidelijk stijgt naarmate het studieniveau

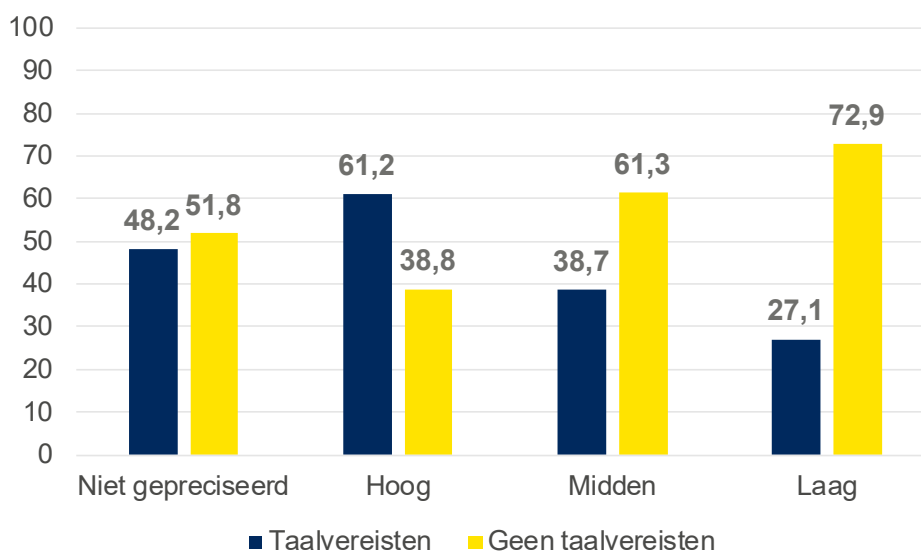
toeneemt. Enkel voor 27% van de werkaanbiedingen die hoogstens een diploma lager secundaire onderwijs vereisen, worden expliciete taalvereisten gesteld. Bij werkaanbiedingen die een diploma hoger secundair onderwijs vragen is dit 39%. Het aandeel werkaanbie-

dingen met taalvereisten stijgt tot 61% bij de werkaanbiedingen voor hogeschoolen. Ongeveer de helft van de werkaanbiedingen waarbij het studieniveau niet werd gepreciseerd of niet vereist is stelt taalvereisten.

Competenties zoals bijvoorbeeld talenkennis zijn voor de uitoefening van deze functies dus belangrijker dan het studieniveau. Het gaat hier onder meer om beroepen zoals commercieel en administratief bedienden, directeurs en verantwoordelijken, medewerkers in de horeca en logistieke medewerkers.

«Het aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten duidelijk stijgt naarmate het studieniveau toeneemt»

Figuur 2: Aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten volgens studieniveau – 2019 (in %)



1.3 Werkaanbiedingen volgens activiteitensector

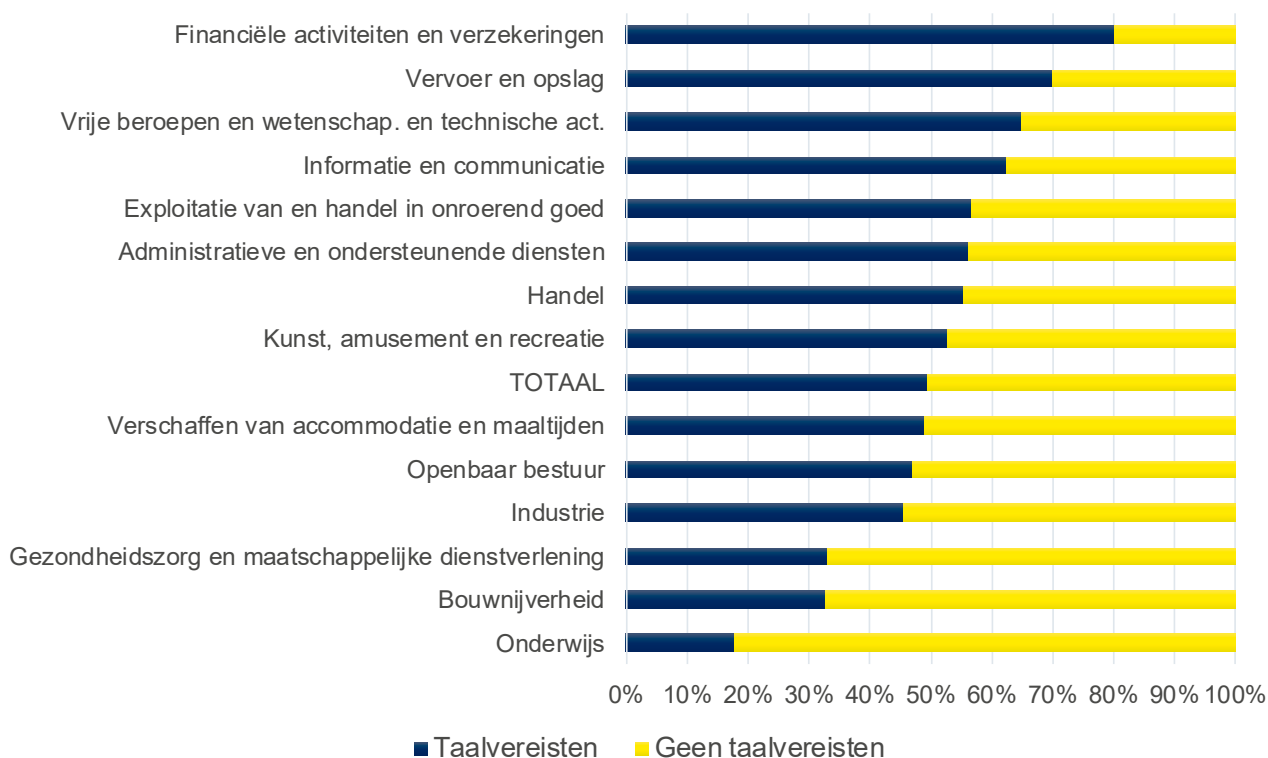
Aan de hand van de NACE-activiteitensector van de werkgever kunnen we nagaan in welke sectoren vaker taalvereisten worden gesteld in de ontvangen werkaanbiedingen door Actiris.

Onderstaande grafiek toont aan dat taalvereisten vaker voorkomen in de sectoren financiële activiteiten en verzekeringen, vervoer en opslag, vrije beroepen en wetenschappelijke activiteiten en de sector informatie en communicatie.

Onder de activiteitensector van de vrije beroepen en wetenschappelijke activiteiten vinden we de activiteiten terug die verband houden met onder meer: boekhoudkundige dienstverlening, advies op het gebied van bedrijfsbeheer, architecten en ingenieurs alsook activiteiten in de reclame en marktonderzoek.

We kunnen vaststellen dat **de taalvereisten in het algemeen meer voorkomen in de privésector dan in de non-profitsector** in de ruime zin (openbaar bestuur, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening en onderwijs). Gezien Actiris proportioneel meer werkaanbiedingen ontvangt uit de non-profitsector dan uit de privésector, kunnen we afleiden dat de taalvereisten globaal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hoger zijn dan de vastgestelde taalvereisten op basis van de ontvangen werkaanbiedingen door Actiris.

Figuur 3: Aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten volgens activiteitensector – 2019



Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

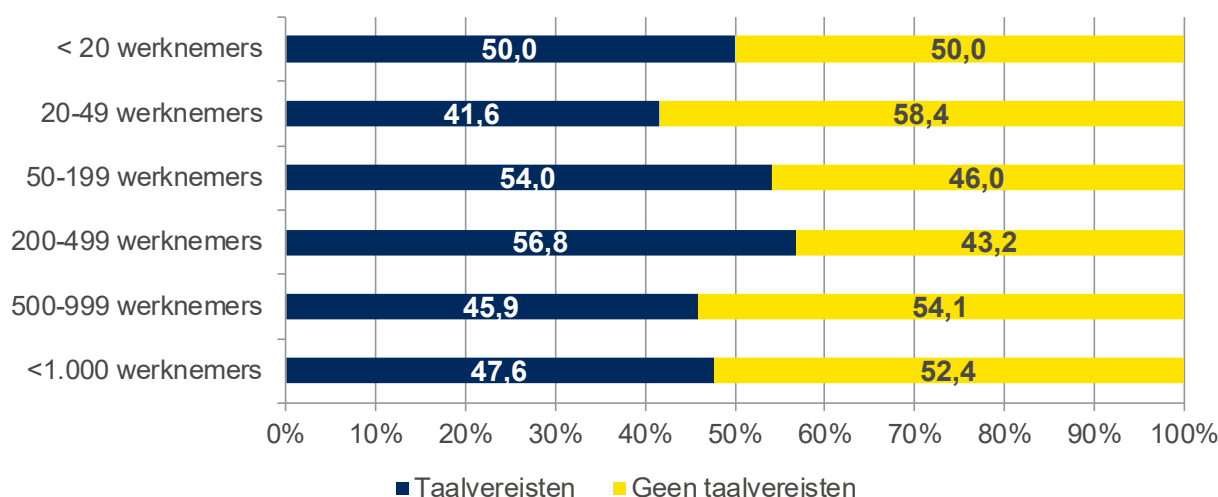
1.4 Werkaanbiedingen volgens bedrijfsgrootte

► Is er een verband tussen de taalvereisten vermeld in de werkaanbiedingen en de bedrijfsgrootte?

Onderstaande grafiek toont dat er weinig coherentie is volgens bedrijfsgrootte. Hoewel bij de ondernemingen met 50 tot 199 werknemers het aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten iets hoger ligt dan het gemiddelde, stellen we vast dat de taalvereisten, ongeacht de grootte van de onderneming, belangrijk zijn voor Brusselse ondernemingen.

Uiteraard verschillen de taalvereisten volgens de aard van het bedrijf en de uitgeoefende functies. Toch hebben zowel kleinere als grote bedrijven in Brussel dezelfde taalnoden. Met dit verschil dat grotere bedrijven over meer personeel en meer financiële en organisatorische middelen beschikken om het tekort aan talenkennis van het personeel op te vangen via onder meer interne opleidingen of taalbaden.

Figuur 4: Aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten volgens bedrijfsgrootte – 2019



Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

1.5 Werkaanbiedingen volgens plaats tewerkstelling

De meeste werkaanbiedingen die Actiris rechtstreeks ontvangt betreffen een tewerkstelling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2019 is dit het geval voor 83% van de rechtstreeks ontvangen werkaanbiedingen. 10% heeft een plaats van tewerkstelling in Vlaanderen en 5% in Wallonië. Van 2% van de werkaanbiedingen is de plaats van tewerkstelling onbekend. Het gaat hier meestal om tewerkstelling in het buitenland.

Wanneer we de taalvereisten bekijken per plaats

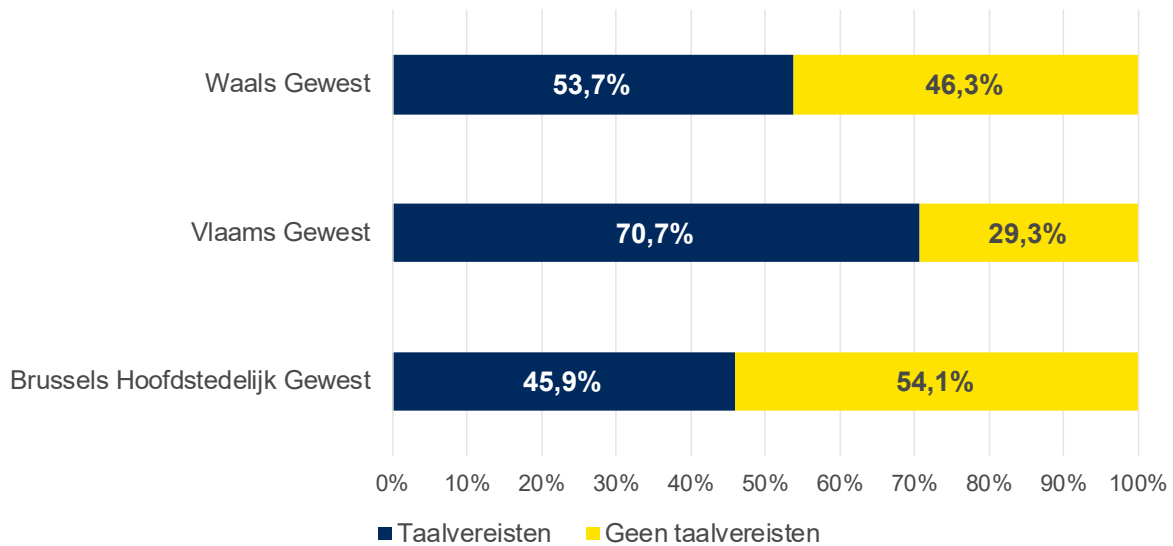
tewerkstelling, dan zien we dat de ontvangen werkaanbiedingen met tewerkstelling in Vlaanderen het vaakst expliciet taaleisen vermelden. Dit is het geval voor 7 op de 10 Vlaamse werkaanbiedingen. Dit betekent echter ook dat 1 op de 3 werkaanbiedingen in Vlaanderen geen taalvereisten vermelden. Zelfs kennis van het Nederlands wordt niet altijd vermeld als vereiste om in Vlaanderen te werken. Werkaanbiedingen in Brussel of Wallonië stellen in ongeveer 1 op 2 gevallen taalvereisten². Talenkennis

² Deze verschillen tussen de gewesten blijven bestaan ongeacht het studieniveau

nis is dus belangrijk in alle drie gewesten, maar niet voor alle jobs vereist. Men hoeft ook niet altijd een perfecte kennis van de gewesttaal te hebben. Het gevraagde taalniveau hangt immers sterk samen met

het beroep. Zo is het voor bepaalde beroepen voldoende om instructies te begrijpen en een eenvoudig gesprek te voeren. Voor andere functies wordt dan weer een hoog taalniveau vereist.

Figuur 5: Aandeel werkaanbiedingen met taalvereisten volgens plaats van tewerkstelling – 2019



Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

TALENKENNIS VAN DE BRUSSELSE WERKZOEKENDEN

Voor werknemers in de Brusselse regio is de kennis van meerdere talen een belangrijke meerwaarde op de arbeidsmarkt. Het gebrek aan talenkennis (met name Frans en Nederlands) van de werkzoekenden is een belangrijke uitdaging voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vorige analyses van view.brussels tonen het belang van talenkennis aan voor werkzoekenden bij hun zoektocht naar werk. Zoals reeds werd aangetoond in het eerste deel van deze analyse, wordt de combinatie van de kennis van Frans en Nederlands nog steeds het meest gevraagd door de Brusselse ondernemingen ongeacht het beroep, de activiteitensector of de bedrijfsgrootte.

In dit gedeelte wordt de mondelinge talenkennis van de Brusselse werkzoekenden³ geëvalueerd. Deze keuze is gesteund op het feit dat in de werkaanbiedingen vooral mondelinge en communicatieve vaardigheden worden gevraagd. Het aandeel werkzoekenden dat verklaart over ten minste een gemiddelde (mondelinge) kennis te beschikken van de tweede landstaal⁴ bedraagt 21,5%. Dit aandeel daalt tot 6,5% indien men enkel de werkzoekenden beschouwt die verklaren over een goede kennis⁵ te beschikken van de andere landstaal. 38,2% van de werkzoekenden verklaart over ten minste een gemiddelde mondelinge kennis van het Engels te beschikken en 18,4% heeft een goede kennis van het Engels.

Tabel 2: Talenkennis van de NWWZ volgens geslacht – januari 2020

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Gemiddelde kennis van de andere landstaal (NL of FR)	21,8%	21,3%	21,5%
Goede kennis van de andere landstaal	7,1%	6,0%	6,5%
Gemiddelde kennis van het Engels	39,2%	37,0%	38,2%
Goede kennis van het Engels	18,9%	17,8%	18,4%

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

We stellen vast dat de werkzoekenden duidelijk verklaren over een betere kennis van het Engels te beschikken dan van de andere landstaal. Er dient evenwel opgemerkt te worden dat het niveau voornamelijk wordt toegekend op basis van de verklaringen van de werkzoekenden. De cijfers dienen dus met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden.

3 Niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) ingeschreven bij Actiris op 31 januari 2020.

4 Een gemiddelde kennis betekent ten minste een niveau Onafhankelijk- B1 of meer van het Nederlands voor de WZ met een Franstalig dossier en omgekeerd een kennis van het Frans voor de Nederlandstalige dossiers. We merken op dat 96% van de ingeschreven NWWZ een Franstalig dossier hebben bij Actiris.

5 Een goede kennis betekent een niveau Vaardige- (C1) of Vaardig+ (C2).

2.1 Talenkennis volgens de kenmerken van de werkzoekenden

«Le niveau de connaissance de la deuxième langue nationale est généralement faible chez les demandeurs d'emploi sortant de l'enseignement secondaire»

Algemeen kunnen we vaststellen dat de talenkennis van de werkzoekenden toeneemt met het studieniveau. Bij de werkzoekenden met een universitair diploma verklaart 42,4% over een gemiddelde kennis te beschikken van de tweede landstaal en 14,7% verklaart over een goede kennis te beschikken. Voor de werkzoekenden met een diploma hoger secundair onderwijs bedragen deze percentages respectievelijk 33,0% en 10,1%. Dit aandeel daalt respectievelijk tot 20,8% en 7,4% bij de laaggeschoolde werkzoekenden. We kunnen

vaststellen dat over het algemeen, het niveau van de kennis van de tweede landstaal laag is bij het verlaten van het secundaire onderwijs voor de ingeschreven werkzoekenden bij Actiris.

Verder blijkt dat de werkzoekenden, die hun studies in het buitenland hebben gedaan, een zeer geringe kennis hebben van de andere taal (namelijk slechts 8,1%). Daarenboven beheert een belangrijk deel van deze groep geen enkele van beide landstalen. Dit wordt verder besproken in deel 5: 'Elementaire talenkennis van de werkzoekenden'. Bovendien gaat het hier om een belangrijke groep in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Immers, van de Brusselse niet-werkende werkzoekenden heeft iets meer dan 40% een studieniveau 'buitenlandse studies' of met andere woorden deze personen hebben een buitenlands diploma en beschikken niet over een erkend equivalent diploma in België.

Tabel 3: NWWZ met kennis van de andere landstaal volgens studieniveau – januari 2020

	% Gemiddelde	% Goede
Laag	20,8	7,4
Midden	33,0	10,1
Hoger niet-universitair	40,4	12,6
Universitair	42,4	14,7
Buitenlandse studies	8,1	1,5
TOTAAL	21,5	6,5

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

De verschillen in talenkennis per studieniveau zijn nog meer uitgesproken wanneer we de kennis van het Engels bekijken. Bij de laaggeschoolde werkzoekenden is de kennis (zowel gemiddeld als goed) van het Engels inferieur aan de kennis van beide landstalen. Omgekeerd, de midden- en hooggeschoolden hebben een betere kennis van het Engels dan van de tweede landstaal.

Onderstaande tabel toont aan dat 19,7% van de laaggeschoolde werkzoekenden verklaart over een gemiddelde kennis van het Engels te beschikken en 5,9% over een goede kennis van het Engels. We zien dat deze percentages stijgen tot respectievelijk 43,6% en 16,4% voor de middengeschoolden en tot ruim 81,7% en 52,3% voor de werkzoekenden

met een universitair diploma. Ook de werkzoekenden met een studieniveau 'buitenlandse studies' hebben een hogere kennis van het Engels dan van de tweede landstaal⁶.

Tabel 4: NWWZ met kennis van het Engels volgens studieniveau – januari 2020

	% Gemiddelde	% Goede
Laag	19,7	5,9
Midden	43,6	16,4
Hoger niet-universitair	73,6	36,4
Universitair	81,7	52,3
Buitenlandse studies	29,1	15,7
TOTAAL	38,2	18,4

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Wat betreft de taalcompetenties van de werkzoekenden volgens leeftijd stellen we vast dat de verschillen minder uitgesproken zijn. Hoewel bij de jongere populatie (25-29 jaar) het aandeel werkzoekenden met een gemiddelde kennis van de tweede landstaal iets groter is dan bij de andere leeftijdsklassen. Ongeveer 1 op 4 van deze jongeren verklaart een gemiddelde kennis te hebben van de andere landstaal.

Als we echter de werkzoekenden beschouwen met een goede kennis van de andere landstaal, dan merken we dat in de uiterste leeftijdsklassen (nl. -25-jarigen en 50-plussers) een groter aandeel werkzoekenden een goede kennis heeft van de andere landstaal.

Tabel 5: NWWZ met kennis van de andere landstaal volgens leeftijdsklasse – januari 2020

	% Gemiddelde	% Goede
< 25	22,4	8,0
25-29	24,9	6,7
30-39	22,5	5,6
40-49	19,6	5,3
> 50	20,4	7,9
TOTAAL	21,5	6,5

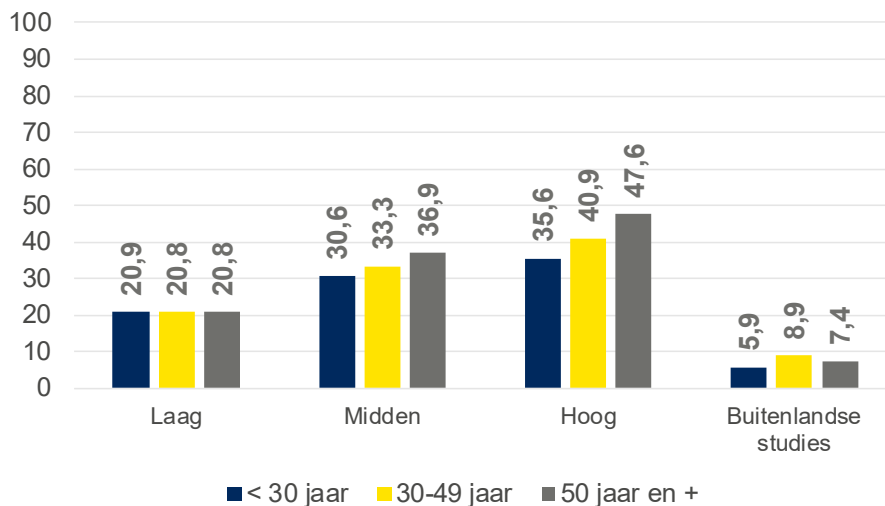
Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

In onderstaande grafiek worden de hierboven besproken kenmerken, namelijk het studieniveau en de leeftijd van de ingeschreven werkzoekenden, samen beschouwd. We merken dat vooral het studieniveau een invloed heeft op het kennen van de andere landstaal.

6 Afhankelijk van de taal van hun dossier: hetzij het Nederlands voor diegene met een Franstalige dossier, hetzij het Frans voor diegene met een Nederlandstalig dossier.

Bij de groep laaggeschoolde is er weinig verschil tussen de verschillende leeftijdsklassen. Bij de midden- en hooggeschoolden daarentegen, stijgt het aandeel werkzoekenden met kennis van de tweede landstaal naarmate de leeftijd toeneemt. Deze stijging is beduidend meer uitgesproken bij de hooggeschoolden. Voor de werkzoekenden met een studieniveau 'buitenlandse studies' is het aandeel met een gemiddelde kennis van de tweede landstaal beperkt ongeacht de leeftijdsklasse.

Figuur 6: NWWZ met kennis van de andere landstaal volgens studieniveau en leeftijdsklasse – januari 2020



Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Net zoals we gezien hebben bij de werkaanbiedingen, variëren de taalcompetenties van de werkzoekenden per **beroep**. Over het algemeen hebben de werkzoekenden ingeschreven voor een knelpuntberoep een iets betere talenkennis dan de overige werkzoekenden. Zo heeft 28,0% van de werkzoekenden die ingeschreven zijn in een knelpuntberoep⁷ een gemiddelde kennis van de andere landstaal tegenover 20,6% van de werkzoekenden ingeschreven in de overige beroepen. Voor de werkzoekenden met een goede kennis van de andere landstaal is dit aandeel respectievelijk 9,0% en 6,2%.

Tabel 6: NWWZ met kennis van de andere landstaal volgens beroepsdomein – januari 2020

Beroepsdomein		% Gemiddelde	% Goede
A	Administratie (bedienden, secretariaat, ...)	36,5	10,1
B	Land- en tuinbouw, veeteelt, jacht/visvangst	19,4	6,8
C	Kunst - ambacht	29,3	10,9
D	Haartooi & schoonheidsverzorging	16,2	4,1
E	Handel & ondersteuning verkoop, waarvan:	23,5	7,1
	▶ Handel - Verkoop in winkels	20,1	5,7
	▶ Handel - Verkoop buiten winkels / Vertegenwoordigers	50,6	22,4
	▶ Marketing - Public relations	49,9	13,8

⁷ Op basis van de lijst van knelpuntberoepen gepubliceerd in 2019 voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Beroepsdomein		% Gemiddelde	% Goede
F	Bouw		3,4
G	Economie, financiën, recht	41,8	10,8
H	Garage, carrosserie, rijwielen	14,3	5,2
I	Beheer		18,3
J	Horeca, voeding, waarvan:	13,7	3,7
	▶ <i>Horeca - Restauratie</i>	13,5	3,5
	▶ <i>Horeca - Hotel</i>	17,0	5,0
	▶ <i>Voeding</i>	12,2	3,9
K	Drukkerij	17,3	5,6
L-P	Industrie	20,4	6,2
Q	Informatica	31,1	7,2
R	Ingenieurs / toegepaste wetenschappen	33,6	11,8
S	Geneeskunde - Paramedisch, waarvan:	15,7	3,9
	▶ <i>Paramedisch</i>	24,1	5,4
	▶ <i>Kinderverzorging / Hulp bij verzorging</i>	13,9	3,5
T	Pedagogie, onderwijs, opleiding	21,1	5,5
U	Psycho-sociaal, cultuur, vrije tijd, sport	32,2	8,5
V	Wetenschappen	26,0	8,5
W	Veiligheid, schoonmaak, milieu	8,0	2,3
X	Textiel, confectie, stoffering, leder	6,2	1,3
Y	Transport, vrachtbehandeling, verpakking, (logistiek), waarvan:	17,3	5,5
	▶ <i>Vrachtbehandeling</i>	17,2	5,8
	▶ <i>Transport</i>	17,4	5,2
TOTAAL		21,5	6,5

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Dat de knelpuntberoepen en de beroepen in het algemeen geen homogene groep vormen maar een brede waaier van functies omvatten, blijkt uit de verschillen tussen de percentages in bovenstaande tabel. Voor bepaalde beroepsgroepen, waarbij tweetaligheid een belangrijke rol speelt zoals bijvoorbeeld vertegenwoordigers, marketing/public relations, beheer (verantwoordelijke van diensten of van een onderneming) en economie/financiën heeft de helft of bijna de helft van de werkzoekenden een gemiddeld niveau van de beide landstalen. Terwijl voor de beroepsdomeinen zoals bijvoorbeeld bouw en schoonmaak respectievelijk slechts 11,9% en 8,0% van de werkzoekenden beweert een gemiddelde kennis te hebben van Nederlands en het Frans.

LONGITUDINALE ANALYSE VAN DE WERKZOEKENDEN VOLGENS HET NIVEAU VAN DE TALENKENNIS

Teneinde het verband na te gaan tussen de talenkennis van de werkzoekenden en de kans om de werkloosheid te verlaten, heeft view.brussels een longitudinale analyse uitgevoerd. Hierbij werden de werkzoekenden die ingeschreven waren bij Actiris

in januari 2019 gedurende een periode van 12 maanden opgevolgd. We hebben voor deze populatie de uitstroomgraad naar werk berekend, oftewel het percentage dat werk vindt in een periode van 1 jaar.

Hierbij heeft view.brussels twee groepen⁸ met elkaar vergeleken:



Deze twee groepen werden gedurende een periode van 12 maanden opgevolgd, om na te gaan in welke mate de kennis van de tweede landstaal een invloed heeft op de kans om uit de werkloosheid te stromen. Om de uitstroom naar werk te bepalen werd rekening gehouden met alle acties werk, ongeacht de duur van de arbeidsovereenkomst. Hierbij werden de twee

groepen ingedeeld naargelang de inactiviteitsduur en het studieniveau van de ingeschreven werkzoekenden. De inactiviteitsduur en het studieniveau zijn namelijk twee belangrijke factoren die een impact hebben op de uitstromingskansen naar werk (tabel 7a). Een andere bepalende factor is de leeftijd, daarom wordt in de tweede tabel (tabel 7b) het resultaat gegeven voor de jongeren (-30-jarigen).

⁸ In januari 2019 waren er 89.960 NWWZ ingeschreven bij Actiris. Groep 1 zijn de werkzoekenden met ten minste een gemiddelde kennis van de andere landstaal en telt 20.167 personen. Groep 2 omvat de werkzoekenden met geen of minder dan een gemiddelde kennis van de andere landstaal en telt 69.793 personen.

Tabel 7a: Uitstroomgraad naar werk volgens kennis van de andere landstaal – NWWZ ingeschreven januari 2019 (opvolging 12 maanden)

Inactiviteitsduur	Studieniveau	Uitstroomgraad naar werk (situatie na 1 jaar)			Verschil tussen de uitstromingsgraden in procentpunten
		NWWZ	Groep 1 - Gemiddelde kennis van de 2de landstaal	Groep 2 - Geen of zwakke kennis van de 2de landstaal	
< 6 maand	Laag	45,2%	51,9%	43,0%	8,9
	Midden	54,5%	59,6%	51,5%	8,1
	Hoog	67,2%	70,4%	64,1%	6,3
	Buitenl. studies	43,0%	51,4%	42,3%	9,1
Totaal < 6 maand		50,1%	60,6%	46,7%	13,9
6 maand - 1 jaar	Laag	43,2%	46,8%	42,0%	4,7
	Midden	49,4%	53,9%	46,9%	7,0
	Hoog	58,0%	59,6%	56,5%	3,1
	Buitenl. studies	39,5%	44,7%	39,1%	5,6
Totaal 6 maand - 1 jaar		45,0%	52,5%	42,8%	9,8
1 jaar – 2 jaar	Laag	40,0%	44,6%	38,7%	5,9
	Midden	44,3%	44,0%	44,5%	-0,5
	Hoog	54,5%	53,8%	55,1%	-1,3
	Buitenl. studies	36,0%	39,0%	35,7%	3,3
Totaal 1 jaar – 2 jaar		41,3%	46,1%	39,9%	6,2
2 jaar en +	Laag	21,2%	24,9%	20,2%	4,8
	Midden	28,7%	30,2%	28,0%	2,2
	Hoog	44,7%	42,0%	46,8%	-4,8
	Buitenl. studies	20,7%	28,2%	20,1%	8,1
Totaal 2 jaar en +		25,6%	31,9%	23,9%	8,0
TOTAAL		36,3%	44,5%	34,0%	10,5

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

In bovenstaande tabel (tabel 7a) kunnen we bijvoorbeeld zien dat de ingeschreven werkzoekenden in januari 2019 met een inactiviteitsduur van minder dan 6 maanden en een gemiddeld studieniveau (zijnde een diploma hoger secundair onderwijs) na 1 jaar een uitstroomgraad

naar werk hebben van 54,5%. Als we van deze werkzoekenden enkel diegene beschouwen die minstens een gemiddelde kennis hadden van de tweede landstaal (groep 1) dan zien we dat de uitstroomgraad stijgt tot 59,6%. De uitstroomgraad is daarentegen lager voor de werkzoekenden met

geen of een zwakke kennis van de tweede landstaal (groep 2), deze bedraagt namelijk 51,5%.

Algemeen kunnen we stellen dat de uitstroomgraad naar werk stijgt naarmate het studieniveau hoger is. Omgekeerd stellen we vast dat de uitstroomgraad daalt naarmate de inactiviteitsduur toeneemt. Echter, ongeacht het studieniveau of de inactiviteitsduur zien we een positief verband tussen een gemiddelde kennis van de tweede landstaal en de inschakeling op de arbeidsmarkt. Met andere woorden, de werkzoekenden

met een minstens een gemiddelde kennis van de andere landstaal hebben een hogere uitstroom naar werk dan de andere groep. Een uitzondering hierbij zijn de langdurige werkzoekenden (2 jaar en +) met een diploma hoger onderwijs waarbij er

geen positief verband wordt vastgesteld tussen de kennis van de tweede landstaal en de uitstroom naar werk. De uitstroomkansen naar werk worden dus beïnvloed door verschillende factoren die onderling een invloed kunnen hebben, maar niet alle factoren laten zich vatten in kwantificeerbare indicatoren.

Globaal kunnen we duidelijk zien dat werkzoekenden met een gemiddelde kennis van de tweede landstaal (groep 1) een hogere uitstroomgraad naar werk hebben dan groep 2, namelijk respectievelijk 44,5% tegenover 34,0%. Het verschil tussen beide uitstroomgraden bedraagt 10,5 procentpunten, zoals wordt weergegeven in bovenstaande tabel. In relatieve termen betekent dit dat een werkzoekende met een gemiddelde kennis van de tweede landstaal ongeveer een derde meer kans heeft om door te stromen naar de arbeidsmarkt ten opzichte van een

werkzoekende die geen of een zwakke kennis heeft van de andere landstaal.

«De werkzoekenden met een minstens een gemiddelde kennis van de andere landstaal hebben een hogere uitstroom naar werk dan de andere groep»

Voor de jongere werkzoekenden (<30 jaar) in de onderstaande tabel (tabel 7 b) bekomen we gelijkaardige bevindingen. Over het algemeen hebben jongeren een hogere uitstroomgraad

naar werk. Dit blijkt ook in onderstaande tabel. Ook bij de jongeren merken we dat de uitstroomgraad voor diegenen met een gemiddelde kennis van de tweede landstaal hoger is. Namelijk 60,4% voor groep 1 ten opzichte van 49,6% van de jongeren in groep 2.

Tabel 7b: Uitstroomgraad naar werk volgens kennis van de tweede landstaal – NWWZ (< 30 jaar) ingeschreven januari 2019 (opvolging 12 maanden)

Inactiviteitsduur	Studieniveau	Uitstroomgraad naar werk (situatie na 1 jaar)			Verschil tussen de uitstromingsgraden in procentpunten
		NWWZ < 30 jaar	Groep 1 - Gemiddelde kennis van de 2 ^{de} landstaal	Groep 2 - Geen of zwakke kennis van de 2 ^{de} landstaal	
< 6 maand	Laag	49,5%	55,9%	47,5%	8,4
	Midden	59,4%	64,7%	56,1%	8,6
	Hoog	78,0%	81,5%	75,0%	6,5
	Buitenl. studies	47,7%	53,9%	47,2%	6,7
Totaal < 6 maand		57,3%	66,8%	53,4%	13,4
6 maand - 1 jaar	Laag	50,9%	56,3%	49,2%	7,0
	Midden	55,6%	60,6%	53,2%	7,4
	Hoog	74,2%	78,2%	71,3%	6,9
	Buitenl. studies	41,3%	43,2%	41,2%	2,0
Totaal 6 maand - 1 jaar		53,0%	62,2%	50,1%	12,1
1 jaar – 2 jaar	Laag	46,3%	51,2%	45,0%	6,2
	Midden	52,2%	52,9%	51,8%	1,1
	Hoog	69,7%	66,3%	71,9%	-5,7
	Buitenl. studies	43,3%	51,8%	42,5%	9,3
Totaal 1 jaar – 2 jaar		50,5%	54,7%	49,2%	5,6
2 jaar en +	Laag	38,1%	43,2%	36,7%	6,5
	Midden	43,3%	42,5%	43,7%	-1,2
	Hoog	71,3%	75,5%	69,0%	6,5
	Buitenl. studies	38,9%	43,6%	38,4%	5,2
Totaal 2 jaar en +		42,3%	46,0%	41,2%	4,8
TOTAAL		52,5%	60,4%	49,6%	10,8

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

De kennis van de tweede landstaal is een troef bij het vinden van een job. Ongeacht het studieniveau en de inactiviteitsduur van de werkzoekenden heeft de kennis van de tweede landstaal een positieve impact op de inschakeling op de arbeidsmarkt. Ook voor werkzoekenden die hun studies in het buitenland hebben gedaan blijkt de talenkennis steeds een belangrijke meerwaarde.

DE VERSCHILLENDE TALEN DIE DE WERKZOEKENDEN BEHEERSEN

Vanwege het internationale en multiculturele karakter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er een belangrijke mix van talen en culturen. Ook de Brusselse werkzoekenden spreken, afgezien van het Frans en het Nederlands, vaak nog een of meerdere andere talen. Op basis van de verklaringen van de werkzoekenden ingeschreven bij Actiris werd nagegaan van welke andere taal of talen dan het Nederlands of het Frans de werkzoekenden ook nog een *goede⁹mondelijke kennis* hebben. Op basis van de dossiers van de ingeschreven niet-werkende werkzoekenden onderscheiden we in

totaal 73 verschillende talen die de werkzoekenden spreken.

Uit onderstaande tabel blijkt dat 64% van de Brusselse werkzoekenden een goede mondelinge kennis hebben van minstens één andere taal, ongeacht hun kennis van het Nederlands of het Frans. Het grootste deel van hen, namelijk drie vierde heeft een goede mondelinge kennis van één andere taal (exclusief het Nederlands en het Frans). Daarenboven spreekt 20% goed twee andere talen en 4% verklaart een goede mondelinge kennis te hebben van drie of meerdere talen.

Tabel 8: Werkzoekenden met een goede mondelinge kennis van een andere taal, exclusief de talen Nederlands en Frans - januari 2020

	NWWZ	%
Spreken goed een andere taal (exclusief Frans en Nederlands)	56.900	64,3
▶ <i>waarvan 1 taal</i>	42.837	75,3
▶ <i>waarvan 2 talen</i>	11.661	20,5
▶ <i>waarvan 3 of meerdere talen</i>	2.402	4,2
TOTAAL NWWZ	88.485	100,0

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Om na te gaan welke verschillende talen de werkzoekenden effectief beheersen, hebben we een onderscheid gemaakt tussen de talen van de Europese Unie en de niet-Europese talen. De top-5 van Europese talen die de werkzoekenden voornamelijk beheersen zijn in de eerste plaats het Engels gevolgd door – hetzij in beduidend mindere mate – het Spaans, het Italiaans, het Portugees en het Roemeens. De voornaamste niet-EU-talen waarvan de werkzoekenden een goede mondelinge

kennis hebben, zijn in de eerste plaats het Arabisch gevolgd door het Turks. Ruim daarna volgen het Lingala, het Russisch en het Albanees. De kennis van het aantal andere niet-EU-talen is echter zeer sterk gevarieerd. In het totaal van alle dossiers van de ingeschreven niet-werkende werkzoekenden zijn er een 50-tal verschillende niet-EU-talen terug te vinden waarvan de werkzoekenden verklaren een goede mondelinge kennis te hebben.

9 Een goede kennis betekent een niveau Vaardig- (C1) of Vaardig+ (C2).

Tabel 9: Top-5 van EU-talen en niet-EU-talen waarvan de werkzoekenden een goede mondelinge kennis hebben – situatie januari 2020



Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

We willen hieraan toevoegen dat werkzoekenden in hun dossier eerder geneigd zijn de talen te vermelden die als relevant worden aanzien op de arbeidsmarkt zoals uiteraard het Frans en het Nederlands, maar ook het Engels en Spaans. De kennis van andere talen, die als minder van belang worden beschouwd voor een participatie op de arbeidsmarkt, worden door de werkzoekenden op een minder systematische manier ingevuld in hun dossier. We kunnen ervan uitgaan dat het aantal talen waarvan melding wordt gemaakt in het dossier van de werkzoekenden onderschat wordt en vooral dan de kennis van de niet-Europese talen.

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de werkzoekenden met een goede mondelinge kennis van een andere taal¹⁰ volgens hun studieniveau. Uit deze tabel kunnen een aantal interessante vaststellingen worden afgeleid. We merken op dat naarmate het studieniveau stijgt, het aandeel werkzoekenden die een andere taal spreekt stijgt. Zo blijkt dat 45,1% van de werkzoekenden met een diploma lager onderwijs een goede mondelinge kennis heeft van een andere taal, terwijl dit aandeel stijgt tot 64,9% voor de werkzoekenden met een universitair diploma. Bij de werkzoekenden met een buitenlands diploma is dit aandeel nog hoger, namelijk 81,4% van deze werkzoekenden heeft een goede kennis van een andere taal.

10 Exclusief het Nederlands en het Frans.

Tabel 10: Werkzoekenden met een goede mondelinge kennis van een andere taal volgens studieniveau – januari 2020

	NWWZ	% WZ met goede kennis van een andere taal*	% WZ met goede kennis EU-taal*	% WZ met goede kennis Niet-EU-taal
Lager onderwijs	7.271	45,1	14,0	33,4
Lager secundair onderwijs	11.574	48,6	17,1	34,6
Hoger secundair onderwijs	18.641	51,5	25,1	31,5
HOBU	8.037	56,1	43,7	18,2
Universitair	6.629	64,9	58,0	14,1
Buitenlandse studies	36.333	81,4	34,7	59,4
TOTAAL	88.485	64,3	31,3	41,0

* Exclusief Nederlands/Frans
Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Voorts is het hierbij interessant een onderscheid te maken tussen diegenen die een taal van binnen de Europese Unie spreken en diegenen die een taal van buiten de Europese Unie spreken. Voor de werkzoekenden die een goede mondelinge kennis hebben van een EU-taal (lees: voornamelijk Engels) merken we een sterke correlatie op met het studieniveau. Het aandeel stijgt namelijk van 14,0% voor de werkzoekenden met een diploma lager onderwijs tot 58,0% voor de diegenen met een universitair diploma.

We stellen echter het tegenovergestelde vast voor de werkzoekenden met een goede mondelinge kennis van een niet-EU-taal. Het aandeel werkzoekenden dat een goede kennis heeft van een niet-EU-taal met een hoger diploma (al dan niet universitair) is immers lager dan het aandeel laag- en midden geschoolden. Verder stellen we ook vast dat bij de werkzoekenden met een buitenlands diploma een relatief groot aandeel een goede kennis heeft van een niet-EU taal, namelijk 59,4%. We herinneren eraan dat de categorie ‘buitenlandse studies’ de werkzoekenden omvat die hun studies in het buitenland hebben gedaan en waarvan het diploma niet erkend is in België.



ELEMENTAIRE TALENKENNIS VAN DE WERKZOEKENDEN

In dit gedeelte van de analyse wordt de talenkennis van de werkzoekenden benaderd vanuit een andere invalshoek. Hierbij wordt de elementaire kennis van de taal overeenkomstig de taal van het dossier van de werkzoekenden beschouwd. Dit betekent concreet dat enerzijds voor werkzoekenden met een Franstalig dossier hun elementaire kennis van het Frans wordt onderzocht en anderzijds voor de werkzoekenden met een Nederlandstalig dossier hun elementaire kennis van het Nederlands. De talenkennis op deze manier benaderen laat ons toe om het aandeel werkzoekenden te bepalen die slechts een elementaire kennis hebben van de taal waarin het dossier is opgemaakt. Hierbij wordt niet

langer de mondelinge kennis beschouwd maar de schriftelijke kennis.

De volgende tabel geeft de verdeling weer van het aandeel werkzoekenden die geen of slechts een elementaire kennis¹¹ hebben van de taal van hun dossier volgens hun studieniveau. Deze tabel geeft de verdeling weer van het totaal aantal NWWZ en specifiek voor de jongeren NWWZ (<30 jaar). We herinneren de lezer eraan dat deze gegevens met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden. Het niveau van de talenkennis wordt namelijk bepaald op basis van de verklaring van de werkzoekende in zijn dossier.

Tabel 11: Werkzoekenden en aandeel werkzoekenden met maximum een elementaire kennis van de taal van hun dossier, volgens studieniveau – januari 2020

	NWWZ		NWWZ < 30 jaar	
	Aantal	% zonder of met een elementaire kennis	Aantal	% zonder of met een elementaire kennis
Lager onderwijs	7.271	9,2	2.268	8,6
Lager secundair onderwijs	11.574	6,4	3.835	10,3
Hoger secundair onderwijs	18.641	5,3	7.159	8,3
HOBU	8.037	4,9	1.700	10,4
Universitair	6.629	10,4	1.630	18,2
Buitenlandse studies	36.333	33,0	3.931	37,5
TOTAAL	88.485	17,5	20.523	15,3

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Het aandeel werkzoekenden die geen of slechts een elementaire kennis hebben van de landstaal overeenkomstig de taal van hun dossier bedraagt 17,5% wat neerkomt op ongeveer 15.500 werkzoekenden.

Bij de jongeren werkzoekenden is dit aandeel iets lager, namelijk 15,3% oftewel 3.100 werkzoekenden met hoogstens een elementaire schriftelijke kennis van de taal van hun dossier.

¹¹ Geen schriftelijke kennis of slechts een niveau Onafhankelijk – (B1).

We hebben eerder in deze analyse vastgesteld dat werkzoekenden die hun studies in het buitenland hebben gedaan een zeer beperkte kennis hebben van de tweede landstaal. Namelijk volgens tabel 3 heeft slechts 8,1% van deze werkzoekenden een gemiddelde kennis van de andere landstaal. Bovendien blijkt uit bovenstaande tabel dat ongeveer een derde van de werkzoekenden met 'buitenlandse studies' geen kennis of slechts een elementaire kennis heeft van de taal van hun dossier. Ook bij de jongeren stellen we een gelijkaardig aandeel vast. Men kan dus stellen dat een belangrijk aandeel van de werkzoekenden met een buitenlands diploma dat niet erkend is in België niet één van de twee landstalen beheersen.

«17,5% van de werkzoekenden hebben geen of slechts een elementaire kennis van de landstaal overeenkomstig de taal van hun dossier»

Het niet beheersen van ten minste één van de landstalen vormt vaak een obstakel bij het vinden van een baan. Uit een enquête¹² van de FOD Economie bij niet-EU-immigranten in België blijkt dat ruim 34% van hen vindt dat hun kennis van minstens één van de talen van het gastland dient te verbeteren om een job te kunnen vinden.

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aandeel werkzoekenden met hoogstens een elementaire kennis van de taal van hun dossier volgens leeftijdscategorie. Daarnaast worden ook de werkzoekenden uit de categorie 'buitenlandse studies' opgesplitst volgens leeftijdsklasse.

Tabel 12: Werkzoekenden en aandeel werkzoekenden met maximum een elementaire kennis van de taal van hun dossier, volgens leeftijdscategorie – januari 2020

	NWWZ		NWWZ 'buitenlandse studies'	
	Aantal	% zonder of met een elementaire kennis	Aantal	% zonder of met een elementaire kennis
< 25 jaar	8.975	17,5	1.286	40,7
25-29 jaar	11.548	13,5	2.645	36,0
30-39 jaar	23.166	15,8	9.583	30,6
40-49 jaar	20.582	17,9	10.720	30,2
50 jaar en +	24.214	20,6	12.099	35,7
TOTAAL	88.485	17,5	36.333	33,0

Source : Actiris, calculs view.brussels

Met uitzondering van de -25-jarigen, stellen we vast dat het aandeel werkzoekenden dat geen of slechts een elementaire kennis heeft van de taal overeenkomstig de taal van hun dossier toeneemt met de leeftijd. Bij de werkzoekenden tussen 25 en 29 jaar is het aandeel, met hoogstens een elementaire kennis van de taal overeenkomstig hun dossier, het laagst (nl. 13,5%). We hebben eerder in deze analyse (in tabel 5) ook kunnen vaststellen dat het aandeel werkzoekenden met een gemiddelde kennis van de tweede landstaal het hoogst is bij deze leeftijdsgroep.

12 Eurostat, EAK Ad hoc module 2018, HRW: "Immigranten geboren buiten de Europese Unie op de Belgische arbeidsmarkt".

Aangaande de groep werkzoekenden met een studieniveau 'buitenlandse studies' volgens leeftijdsklasse, blijkt dat de parameter leeftijd minder doorslaggevend is. Het aandeel werkzoekenden dat geen of slechts een basis-kennis heeft van de taal van het dossier varieert van 30,2% tot 40,7% voor respectievelijke de 40-49 jarigen en de <25-jarigen. Echter, ongeacht de leeftijd van deze groep werkzoekenden is het aandeel met een elementaire kennis relatief hoog

CONCLUSIE

«De helft van de werkaanbiedingen stelt expliciete taalvereisten. 80% van deze werkaanbiedingen vereist een kennis van beide landstalen»

Deze analyse van view.brussels bevestigt de kloof tussen de talenkennis van de werkzoekenden enerzijds en de gestelde taalvereisten door de werkgevers anderzijds. Als tweetalig gewest en internationaal georiënteerde regio is talenkennis een belangrijke factor bij de participatie aan het openbare leven en bij de socio-professionele inschakeling op de arbeidsmarkt in Brussel. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest concentreert een groot aantal arbeidsplaatsen waarvoor hoge taalvereisten worden gesteld. Op basis van de ontvangen werkaanbiedingen door Actiris blijkt dat de helft van de **werkaanbiedingen expliciete taalvereisten** stelt. 80% van deze werkaanbiedingen vereist een kennis van beide landstalen. Bij ongeveer 40% van de werkaanbiedingen wordt een kennis van het Engels gevraagd, meestal in combinatie met het Frans en het Nederlands. Slechts voor een beperkt aantal werkaanbiedingen wordt de kennis van nog andere talen vereist.

We hebben gezien dat de **taalvereisten sterk verschillen van het ene beroep ten opzichte van het andere beroep en per beroepsdomein of ook volgens activiteitensector**. Bijvoorbeeld, in het ene geval kan een perfecte tweetaligheid worden vereist, terwijl in het andere geval een basiskennis van de tweede landstaal voldoende kan zijn. De taalvereisten dringen zich vooral op voor beroepen waarbij er contact

is met klanten en bij bepaalde beroepsdomeinen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de beroepsdomeinen wetenschappen (85,7%), ingenieurs (84,2%), informatica (82,9%) en beheer of management (68,6%) en ook bij beroepen zoals: verkopers, secretarissen, telefonisten en hotelreceptionisten. Daarentegen zijn de taalvereisten minder uitgesproken in de domeinen van het onderwijs (20,8%), de gezondheidszorg (26,9%), de schoonmaaksector (28,0%) en de bouw (31,2%). **Vanuit het oogpunt van de activiteitensectoren**, blijkt dat de taalvereisten groter zijn voor de financiële activiteiten en verzekeringen, vervoer en opslag, vrije beroepen en wetenschappelijke activiteiten en de sector informatie en communicatie. In de non-profitsectoren in ruime zin (openbaar bestuur, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening en onderwijs) komen de taalvereisten minder naar voren. Daarenboven hebben we kunnen vaststellen dat de **taalvereisten stijgen naarmate het studieniveau** dat door de werkgevers gevraagd wordt, toeneemt. De Brusselse ondernemingen, hebben ongeacht hun bedrijfs-grootte, dezelfde taalnoden op de arbeidsmarkt.

Het aandeel **werkzoekenden** dat verklaart over **ten minste een gemiddelde mondelinge kennis te beschikken van de tweede landstaal** bedraagt 21,5%. Dit aandeel daalt tot 6,5% indien men enkel de werkzoekenden beschouwt die beweren over een goede kennis te beschikken van de andere landstaal. Daarentegen, verklaart 38,2% van de werkzoekenden over een gemiddelde kennis van het Engels te beschikken en 18,4% zegt een goede kennis te hebben.

Algemeen merken we op dat de **talenkennis van de werkzoekenden toeneemt met het studieniveau**. Ter illustratie: 42,4% van de universitaire zegt mini-

num een gemiddelde mondelinge kennis te hebben van de tweede landstaal terwijl dit aandeel voor de laaggeschoolde werkzoekenden 20,8% bedraagt. Werkzoekenden echter die hun studies in het buitenland hebben gevolgd hebben slechts een zeer geringe kennis van de tweede landstaal (namelijk, slechts 8,1% zegt ten minste een gemiddelde kennis te hebben).

Wat betreft de **taalcompetenties van de werkzoekenden volgens de leeftijd** merken we op dat de verschillen tussen de leeftijdscategorieën minder uitgesproken zijn. Hoewel bij de jongere populatie (25-29 jaar) het aandeel werkzoekenden met een gemiddelde kennis van de tweede landstaal iets groter is dan bij de andere leeftijdsklassen. Ongeveer 1 op 4 van deze jongeren verklaart minstens een gemiddelde kennis te hebben van de andere landstaal.

De **taalcompetenties van de werkzoekenden variëren sterk per beroep**. Evenals bij de werkaanbiedingen is de tweetaligheid van de werkzoekenden meer uitgesproken voor de beroepen waarbij communicatie en contacten centraal staan.

De longitudinale analyse uitgevoerd door view.brussels toont aan dat **de gemiddelde kennis van de tweede landstaal een positieve impact heeft op de uitstroomgraad naar werk van de werkzoekenden**. Globaal stijgt de uitstroomgraad naar werk van 34,0% naar 44,5% voor de werkzoekenden met kennis van de tweede landstaal, ofwel een stijging van 10,5 procentpunten in absolute termen of met 31% in relatieve termen. Werkzoekenden met een gemiddelde kennis van de andere landstaal hebben meer kans om door te stromen naar de arbeidsmarkt ten opzichte van de werkzoekenden met geen of slechts een beperkte kennis van de andere landstaal. De kennis van de tweede landstaal verhoogt de kans van de werkzoekende om een job te vinden, ongeacht zijn

studieniveau, inactiviteitsduur en leeftijd. Ook voor werkzoekenden die hun studies in het buitenland hebben gedaan is de **talenkennis een belangrijke meerwaarde**. Hoewel het ontbreken van de nodige taalcompetenties de kansen van de werkzoekenden op een tewerkstelling verkleinen, betekent dit evenwel niet noodzakelijk een uitsluiting op de arbeidsmarkt.

De Brusselse werkzoekenden spreken naast Frans of Nederlands vaak nog andere talen. Op basis van de dossiers van de ingeschreven niet-werkende werkzoekenden onderscheiden we in het totaal een **70-tal verschillende talen** die de werkzoekenden spreken. Ongeacht hun kennis van de twee landstalen verklaart 64% van de Brusselse werkzoekenden een goede mondelinge kennis te hebben van ten minste één andere taal (exclusief Nederlands en Frans). De **voornaamste talen van de Europese Unie die de werkzoekenden beheersen** zijn het Engels en vervolgens – in beduidend mindere mate – het Spaans, Italiaans, Portugees en Roemeens. De **voornaamste niet-EU-talen** waarvan de werkzoekenden een goede mondelinge kennis hebben zijn het Arabisch en het Turks. Maar er zijn ook werkzoekenden die kennis hebben van andere talen uit verschillende delen van de wereld zoals Aziatische talen (bijvoorbeeld Chinees, Vietnamees en Japans) of Afrikaanse talen (bijvoorbeeld Lingala, Peul en Swahili) of talen zoals het Indisch, Perzisch en het Urdu. Deze verschillende talen die de Brusselse arbeidsmarkt rijk is kunnen zeker een meerwaarde betekenen voor het gewest.

Daarnaast wordt aangetoond dat een belangrijk deel van de werkzoekenden noch het Frans, noch het Nederlands beheeren. Het niet beheersen van ten minste één van de landstalen vormt vaak een belangrijk obstakel bij het vinden van een baan. Globaal heeft 17,5% (ofwel +/-15.500 personen) van de werkzoekenden **geen of slechts een elementaire kennis van de landstaal overeenkomstig**

de taal van hun dossier. Bij de jongeren (<30 jaar) bedraagt dit aandeel slechts 15,3% (ofwel +/-3.100 personen). Overigens, ongeveer **een derde van de werkzoekenden die hun studies in het buitenland hebben gedaan heeft geen kennis of slechts een elementaire kennis van de taal van hun dossier.**

Dit aandeel is gelijkaardig bij de jongere werkzoekenden. Men kan dus stellen dat een belangrijk aandeel van de werkzoekenden die hun studies niet in België hebben gevolgd noch het Frans, noch het Nederlands beheerst.

SYNTHÈSE



Werkaanbiedingen

50% van de werkaanbiedingen stelt expliciete taalvereisten

Voornamelijk voor de financiële activiteiten en verzekeringen, vervoer en opslag, vrije beroepen en wetenschappelijke activiteiten en de sector informatie en communicatie

80% van deze werkaanbiedingen vereist een kennis van beide landstalen



21,5% van NWWZ beschikt een gemiddelde mondelinge kennis van 2^{de} landstaal

6,5% van NWWZ beschikt een goede mondelinge kennis van 2^{de} landstaal

17,5% van NWWZ heeft geen kennis of slechts een elementaire kennis van de taal van hun dossier

1/3 van de NWWZ die hun studies in het buitenland hebben gedaan heeft geen kennis of slechts een elementaire kennis van de taal van hun dossier



Talenkennis en diploma

42,4% van de universitaireren hebben een gemiddelde mondelinge kennis van de 2^{de} landstaal*

20,8% van de laaggeschoolde hebben een gemiddelde mondelinge kennis van de 2^{de} landstaal*

Uitstroomgraad naar werk



31% de chance en plus de décrocher un emploi pour ceux ayant une connaissance de la 2^e langue

Talen van de NWWZ

+70 langues différentes parlées par les DEI

EU top 5: engels, spaans, italiaans, portugees en roemeens

EX voornamelijk, arabisch en turks

* Sur base déclarative